

Kina ville det annerledes
– hva nå, Vesten?

Innhold

■ Del I: USA – Kina, noen innledende merknader

- Den amerikanske drømmen – for Kina
- Xi Jinping tar over i Kina...
- ... og Donald Trump i Amerika

■ Del II: Hvordan forholde seg til det Kina som nå fremtrer?

- Samling i bønn
- Syv utfordringer
- Elefanten i rommet

Del I: USA – Kina, noen innledende merknader

1. Den amerikanske drømmen – for Kina

..... var at kineserne skulle bli som dem.

Økonomisk vekst som fører til politiske reformer.

«Engagement» kalte man denne politikken.

Studentopprøret våren 1989 skaper problemer for relasjonen USA / Kina.

President George H. W. Bush velger en forsiktig linje.
Deng Xiaoping : USA har “... såret det kinesiske folks verdighet”.

USA får – og tar – ansvaret for en bedring av forholdet mellom de to landene. Skaper presedens for håndtering av senere konflikter.

USA unnlot å bruke den makten landet da hadde.
Kina var mer avhengig av USA enn motsatt.

Kina blir med i WTO i 2001. Bill Clinton:

“By joining WTO, China is not simply agreeing to import more of our products, it is agreeing to import one of democracy’s most cherished values, economic freedom.”

Madeleine Albright, mindre naiv, tilføyer:

“.... that progress will be gradual, at best, and by no means inevitable.”

Den globale økonomien åpnes opp, og Kina trer inn.

Enormt gunstig for Kina.

Barack Obama unnlater å møte Dalai Lama.

Som første amerikanske president.

Ønsker å blidgjøre Kina og president Hu Jintao

MEN: Opplever en nedlatende holdning ved besøk i Kina.

Henry Kissinger; kineserne kjenner seg *“confident enough to reject, and even on occasions subtly mock, American lectures on reform.”*

2. Xi Jinping tar over i Kina...

“China dream” krever mer plass for Kina. Gjeninnta sin plass som “Midtens rike”.

Xi lover Obama ikke å militarisere de kunstige øyene i Sør-Kina-havet.
Kort tid etter gjøres nettopp det.

En general i det kinesiske militæret: *“Før var vi svake. Nå er vi sterke”*.
Enkelt og greit.

“Engagement” har som mål at ettpartistaten skal forsvinne.

“.... it terrified the Party and they took action to defeat it”

3. ... og Donald Trump i Amerika

“Make America Great Again”
lar seg ikke forene med Xis “China Dream”

Kina blir erklært som en strategisk
konkurrent og rivaliserende makt.

Del II: Hvordan forholde seg til det Kina som nå fremtrer?

Sammendrag av et symposium i februar over tre dager der 43 eksperter på Kina deltok.

Hensikten med symposiet var å lytte og lære.

1. Samling i bønn

Vesten må etablere en felles plattform for forståelse av Kina.
Grunnlag for en mer hensiktsmessig politikk vis-à-vis Midtens rike.

*“... the United States and Europe continue to share a large number of commonalities in their perceptions of China as well as possible responses to China’s behavior. **Their commonalities continue to far outweigh their differences.**”*

Kina har blitt adskillig mer påståelig, krevende, konfronterende og straffende.

Richard McGregor ved Australian Lowy Institute China:

“Beijing cannot bully its way to superpower status without engendering a strong pushback from other countries, which is exactly what is happening.”

2. Syv utfordringer

---

1. **“Promise Fatigue”**. Kineserne trekker ut tiden – leverer ikke.
2. Kinas meget skremmende **“totalitarian surveillance state”**.
Store fremskritt i forskning. Setter globale standarder.

3. **Belt & Road Initiative (BRI)** – investeringer i infrastruktur i andre land. USA mer skeptisk enn Europa. Militære konsekvenser.
4. **Menneskerettigheter i Kina.** Forverring over “hele fjøla” under Xi.

“The stronger China gets, the less willing it has become to even engage perfunctorily (overfladisk) with the West on the issue”

5. Påvirkningsaktiviteter. De tre c-er:

Covert (i det skjulte)

Coercive (bruk av tvang)

Corruptive (korrumperende)

Påvirke hvilke fortellinger (“narratives”) som går om Kina i andre land:

- Press på aktører som påvirker publikum og politikere, til å gå Kinas ærend.
- Alt fra journalister og professorer, til politikere og ledere av ymse slag.
- Press for selvsensur slik at eliter ikke skal kritisere Kina.

6. “America first” og USA trekker seg ut av:

Parisavtalen om klima, atomavtalen med Iran, UNHRC og WHO.

“The problem in global governance and multilateralism is not China – but the United States”

Kina dyktig til å bruke internasjonale institusjoner til egen fordel:

- I. Flest mulig kinesere i viktige stillinger
- II. Bruke FN og andre organisasjoner i arbeidet for å fremme BRI.
- III. Fremme flere agendaer som Kina liker, i hver enkelt institusjon.
- IV. Tålmodige og utholdende. Mange kinesiske forslag.
Utømmelig med ressurser til å følge opp.

- 7. Peoples' Liberation Army (PLA),** eller Folkets Frigjøringshær, har gjort enorme framsteg de senere år. Den militære styrkebalansen er endret.

Om kineserne legger inn tunge våpen ved øygruppen Spratly, vil det være en “game changer” for sikkerheten i Sørøst-Asia.

3. Elefanten i rommet

Den tiltakende spenningen mellom Kina og USA er krevende for andre land.

For Norge, valgt som medlem i Sikkerhetsrådet de neste to årene, blir det viktig med en god forståelse av relasjonen mellom Norge og Kina.

Men enda viktigere – og adskillig mer krevende – en god forståelse av relasjonen mellom USA og Kina.